

Marek Czarnecki

Marki, st. XXVI, gm. loco, woj.
warszawskie, AZP 54-67/6

Informator Archeologiczny : badania 30, 176-177

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

55 nieregularnych jam zasobowych i nieokreślonych, którym towarzyszyły pojedyncze słupy lub serie słupów, 159 jam posłupowych o różnorodnych konstrukcjach i profilach, w planie kolistych lub zbliżonych. Zdecydowana większość dużych obiektów skupiała się na przestrzeni około 4 arów w południowej części stanowiska. Tylko około 35 obiektów datowanych było na młodszy okres przedrzymski, 3 pochodziły z wczesnego średniowiecza, pozostałe z młodszego okresu wpływów rzymskich. Brak było obiektów neolitycznych i z okresu halsztackiego. W skład materiałów masowych (około 10 000 sztuk) weszło: około 4300 sztuk ceramiki (głównie z późnego okresu wpływów rzymskich, około 300 z młodszego okresu przedrzymskiego, około 150 z wczesnego średniowiecza, około 30 z okresu halsztackiego), około 1200 kości, około 70 przedmiotów kamiennych i krzemienych, około 10 fragmentów rogów, około 40 odłamków żużla soplowego, poza tym polepa z zachowanymi odciskami konstrukcji drewnianych. Zabytki wydzielone (większość z późnego okresu wpływów rzymskich) to: 2 zapinki brązowe i 2 zapinki żelazne (A VI), krzesiwo żelazne z ogniwnikiem (długości 9,7 cm i 3,5 cm), żelazny grot (długości 11,5 cm, długość liścia 6,5 cm, średnica tulei 1,6 cm), nit żelazny, żelazny haczyk z zadziorem (wczesne średniowiecze), półkolista sprzączka żelazna z pogrubioną ramą (2,7 x 2,3 cm), 3 żelazne okucia, sprężyna zamka, klucz żelazny, 4 noże żelazne, nóż żelazny długości 14,7 cm, z dwustronnie wyodrębnionym trzonkiem (wczesne średniowiecze), fragment przedmiotu brązowego, krzemienią siekierka gładzona (kultura ceramiki promienistej?), kamienna forma odlewnicza, 8 fragmentów kamiennych osełek, 3 przęśliki ceramiczne, ornamentowana oprawka kościana, 2 rogowe kolce, 21 zachowanych glinianych ciężarków tkackich.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Wiadomościach Archeologicznych”. Badania nie będą kontynuowane.

Malice Kościelne, st. 1,
gm. Lipnik, woj. tarnobrzeskie

patrz: neolit

MARKI, st. XXVI,
gm. loco,
woj. warszawskie,
AZP 54-67/6

- osada kultury trzcinieckiej (II okres epoki brązu)
- ślady osadnictwa kultury lużyckiej (okres halsztacki)
- osada kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski – starszy okres wpływów rzymskich, fazy A₃-B₁)
- osada kultury wielbarskiej (młodszy okres wpływów rzymskich, faza C)
- ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego (XII/XIII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 20 maja do 30 czerwca przez mgr. Marka Czarneckiego (Archeology and Art Warszawa), na zlecenie PSOZ. Finansowane przez inwestora prywatnego i budżet państwa. Drugi sezon badań. Badania prowadzono w południowo-wschodniej części stanowiska (w granicach działek nr ew. 81/3, 81/4 i 81/5 w rejonie ulic Środkowej i Chopina). Założono 56 wykopów. Łącznie przebadano powierzchnię 22,5 ara.

Warstwy kulturowe, zalegające pod piaszczystym humusem (około 30 cm), były zróżnicowane: 1 – w rozległym, prostokątnym zespole jam, słupów i bruków (długości około 20 m, szerokości około 15 m) zalegała warstwa czarnej i ciemnoszarej spalenizny (około 5-15 cm); 2 – z zespołem obiektów o charakterze produkcyjnym związana była warstwa brunatnoszara i szara, nasycona polepą (około 10-15 cm); 3 – większym skupiskom jam posłupowych i zasobowych towarzyszyła warstwa brązowoszara i szara (od 5 do 20 cm); 4 – w miejscach pozbawionych obiektów odsłaniano nikłą warstwę brązowożółtą (5-10 cm). Calec był piaszczysty. Materiały kultury przeworskiej i kultury wielbarskiej odkrywano we wszystkich warstwach, zabytki kultury lużyckiej i kultury trzcinieckiej głównie w warstwie 4 oraz 3. Pojedyncze przykłady ceramiki wczesnośredniowiecznej znajdowano tylko w humusie. Odsłonięto 556 obiektów: 12 płytkich palenisk prostokątnych z brukiem kamiennym, 2 paleniska prostokątne zagłębione (dno na poziomie około 0,9-1 m), z brukiem kamiennym, głęboki piec o prostokątnej komorze z kolistą, wielowarstwową obstawą kamienną (średnicy około 3 m, dno na poziomie 1,2 m), prostokątny piec kopolowy, 5 bruków kamiennych wylepionych gliną, związanych z seriami jam posłupowych („progi domostw”), zespół 6 jam produkcyjnych („kowałskich?”), 2 jamy wypełnione sezonowaną gliną, 7 płytko zagłębionych chat o planie nieregu-

larnym lub zbliżonym do prostokątnego, 3 półziemianki (największa 4,5 x 3,5 m), 123 jamy zasobowe i nieokreślone, 382 jamy posłupowe, 4 jamy posłupowe z ofiarami zakładzinowymi, 7 ciałopalnych grobów jamowych z niewielką ilością drobno spalonych kości, 1 ciałopalny pochówek w wiadrze drewnianym (obiekt 497 – średnica 44 cm, zachowana wysokość 21 cm, grubość ścianki 1-1,5 mm). Zespół masowych materiałów zabytkowych liczył około 4000 sztuk – przeważała ceramika i polepa, poza tym w jego skład weszły narzędzia i półprodukty krzemienne, rozcieracze kamienne oraz kości. Zabytki wydzielone to: „skarby” dwóch srebrnych monet z dna obiektu 182 (Antoninus Pius i Kommodus), 2 fragmenty żelaznych zapinek, 1 „skandynawski” grot żelazny z zadziarami na trzpieniu rozszczepionym w jaskółczy ogon (wbity w dno półziemianki 447), 1 nóż żelazny z jednostronnie wyodrębnionym trzonkiem, 9 fragmentów przedmiotów żelaznych i miseczkowata łupka żelazna (średnicy około 20 cm, grubości około 7 cm) z zespołu jam półprodukcyjnych, 5 ceramicznych przeszłików (ob. 447), 8 ceramicznych ciężarków płaskokulistych, 2 paciorki szklane (z grobu 17 i półziemianki 447), 2 ceramiczne ornitomorficzne grzechotki-gwizdki (zespół grobów 497 i 498), 3 fragmenty kamiennych oselek.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Wiadomościach Archeologicznych”. Badania będą kontynuowane.

MASŁOMĘCZ, st. 15,
gm. Hrubieszów,
woj. zamojskie,
AZP 88-94/80

• cmentarzysko grupy masłomęckiej (młodszy okres wpływów rzymskich)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez dr. hab. Andrzeja Kokowskiego (Katedra Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie). Finansowane przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz sponsorów: Zakład Antropologii Uniwersytetu Wrocławskiego, Urząd Miasta Hrubieszów, Gospodarstwo Hodowli Roślin Ogrodniczych Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w Dziekanowie – Gospodarstwo w Mianianach, kancelarię notarialną mecenasa Jacka Łacińskiego z Hrubieszowa, Polsko-Francuską Fundację Kultury im. Stefana i Krystyny du Château z Hrubieszowa, Piotra Kanię z Gródka nad Bugiem, Sklepy Mięsne „Karol” Karola Betza z Hrubieszowa, Piekarnię „Andrzej Koniec i Ska” z Hrubieszowa oraz Illerup Project z Danii. Badania wspomagali również: Towarzystwo Regionalne Hrubieszowskie i Komenda Rejonowa Straży Pożarnych w Hrubieszowie. Siedemnasty sezon badań.

Wykop długości 52 m założono po północnej stronie zbadanej części stanowiska. Przebadano powierzchnię 140 m².

Eksploatowano 23 groby, w tym 6 odkrytych w sezonie 1995. Łączna liczba grobów odkrytych dotychczas na cmentarzysku wynosi 456. Wśród badanych obiektów znajdował się jeden grób ciałopalny, pozostałe były szkieletowe, w tym również ze szkieletami niekompletnymi. W grobach 423, 433 i 456 stwierdzono rytualne naruszenie i brak części szkieletów. W grobie 456, datowanym na fazę D grupy masłomęckiej, znaleziono w naruszającym go wkopie fragmenty kości ludzkich, fibulę brązową wzoru ZA-200 wg A. Kokowskiego, fragment brązowej sprężyny na żelaznej osi ze srebrnymi zatyczkami, przepalone fragmenty naczyń wykonanych na kole i lepionych ręcznie; natomiast za głową szkieletu odkryto grzebień wzoru potrójkatnych, igłę z miedzi i małe naczynie na stopce, zbliżone do grupy XVIIIA Schindlera/Woławiewicza. W grobie nr 436, datowanym na fazę B grupy masłomęckiej, odkryto przy trumnie węzę, będącą najwcześniejszym odkrytym w grupie masłomęckiej dużym naczyniem wykonanym na kole. W grobie nr 452, przy stopach szkieletu, odkryto parę brązowych fibul, a w grobie 433 aż 9 naczyń oraz kolejny grzebień typu B wg klasyfikacji S. Thomas. W dużych rozmiarów obiekt nr 427 wkopany był inny szkielet ludzki, prawdopodobnie w charakterze ofiary. Tegoroczne wyniki badań potwierdziły zamknięcie głównego kręgu cmentarzyska oraz rozleglejszy jego zasięg. Wydaje się, iż groby zajmują większą część wyniesienia, na którym zlokalizowano cmentarzysko, a ich liczba przekracza 500.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Archeologii Polski Środkowowschodniej”, t. II, 1997. Badania będą kontynuowane.

MIROSLAW UJSKI, st. 6
gm. Ujście, woj. pilskie,
AZP 39-25/-

• ślady osadnictwa kultury łużyckiej (środkowa epoka brązu – wczesna epoka żelaza)
• osada kultury wielbarskiej (okres wpływów rzymskich, fazy B₂-C₂)
• ślady osadnictwa nowożytnego